

הלכות שבת סימן שצא

(י) וקשיש שתי הצרות של בתי ישראל בעיר, הציבים לשכור מכל חצר וחדר של אינו יהודי (יא) ואין מספיק במה שישכור משר העיר: הגה (יב) ויש אומרים דדוקא לענין להוציא ולהכניס לרשות האינו יהודי, אבל (יג) לטלטל במקומו יכול לשכור מן העיר, (יד) שהרי דרך המבוי הוא של השר ויכול לסלק כל האינס יהודים משם (ריב"ש סימן תשי). *במה דברים אמורים, בשר שאין בהם שולו ויגם אין לו רשות להשתמש בבתי בני העיר כלל (טו) אפלו בשעת מלחמה, אבל במקום שכל צרכי העיר אינם נעשים אלא על-פי השר או הממנה שלו, וראי ששכירות מהשר ההוא או (ב) [6] משכירו ולקוטו (טז) מהני, *שהרי יש לו רשות להושיב אנשיו וכלי מלחמתו בבתי בני העיר (יז) בשעת מלחמה (יח) *שלא מדעתם: ב (ג) [3] (יט) *ישאלים הדברים

שערי תשובה

(ב) משכירו. עכ"ט. ועני בתשובת ב"ח התנחות מ"ד שיש בזה. ועני בדברי שמואל סימן תנ, בעיר גנובה שהשירים הפרקטוריים אין להם כח בכולי העיר בשוקים וברחובות, אין שכירות שלהם מועיל כו', ע"ש. ועני בשו"ת חרי"י סימן קלה שפמה על צרות שנהגים החר בטלטול ברחוב היהודים ואסור חוצה לו, דממ"ג אם שכרו מהשר כו', ע"ש. ועני בשבתי"ק ח"ג סימן כט קמב דבאותו מקומה שיש עבר הנחירי בחוכו בלא שום מסגרת כגון פראג וכה"ג, אין מטלטלין רק ברחוב היהודים ע"י ערוכ ולחי וקדח או שרובח יהודים סגורים מכל צד, ואין חושבין הנחירי לחוקה קצת קצת האחתונים, וזיון שנהגו להחמיר אין להקל משום ואל תש כו' (ועני לעיל סימן סג), משא"כ אם הפקום סגור ומספר מכל צד, ואפלו קשיש עבר הנחירי מ"מ אם הנחירי יש לו מסגרת מכל צד כגון בק"מ מין וכו'צא כזה כ"ע מודו דהר בחוקה, וכן המנהג בבק"מ מין לטלטל בכל העיר כלי שום חרך לטלטל רשות, ע"ש. ועני בתשובת ח"צ דשכירות משר לא מצינא א"כ בידו להעריך מלקמה או לשנות הדרך בלתי רצון העיר, ומה שנוטל פרס מבני העיר אין זה מועיל כו'. ועני לעיל סימן שפב בענין אם מודיע השכירות אף שמת, ע"ש בס"ק ו' ט"ק ט. ועני בק"א לתשובת ב"ח התנחות סימן ד' על דברי ח"צ שכתב לתמה על הריב"ש, ויש נהגו בענין הטלטול שיש לחש מאחר שחיל הפקו נעדרים בדירות מחדשים שאין למשר תפיסת יד בבית וצריך לשכור מפקידו שח"ט.

באור הלכה

שפ אינו, דמכל מקום רבים הם ורבים לא הוי באורחים, אף דעת בעל אבן העזר בימין שם דאפלו רבים לגבי רבים חשיבי באורחים, וצריך עיון לטעמה: * כמה דברים אמורים, בשר שאין בהם שולו. הלשון אינו מדקדק, דאפלו בבתי שולו, כל שהשפיין או מסנן למס ואינו יכול לסלקו ולא שר לו רשות להניח שם כליו לא מהני במה ששורין ממנו, וכדמובח בביתיוסף עצמו בתחלת דבריו, וכן מובח בתשובת הרשב"א סימן תרכו, וכמו שפנשונו במשנה ברורה בודו המתחיל ואין מספיק; אלא הנראה דלהכי נקט המחבר דינו בשר שאין וכו', משום אורחא דמלתא, דעל-פירוב בשר שהבית שולו דרוכו להניח פליו בבתי אנשי העיר ואין מוחה בידו, וזיון שכן המנהג, הוי כמו ששיר לו כח ורשות בעצרו, וכמו שכתב פן באמת הריב"ש ומביאו הביתיוסף, ולהכי נקט ביתיוסף דינו באין הבתים שלו, אלא הכי דנרעין שלא שר לו זכות, כגון במקום שאין המנהג להניח שם כליו, בנדאי אפלו בבתי שולו אין יכולים לשכור ממנו. ודברי הח"י אדם כזה קשים: * שהרי יש לו רשות. ואם על-ידי הכרת טהרה כן ואינו מחק הפלכים, אינו מועיל (11) א"ר בשם ריב"ש: * שלא מדעתם. עני בתקם צבי סימן ו' שנהגשה בנה, דמאי מהני במה שיש לו רשות להניח כלים בשעת מלחמה, הרי עמה על-ב"פנים אינו שעת מלחמה וממילא אין לו עמה שום רשות ואם-כן אף יכולין לשכור ממנו; ומצד דמורי בשר שהיכלת כדו לעורר מדינה ומלחמה בכל שעה שירצה עם שכניו ואין בני הפודיה מעכבין עליו, ולהכי יפה כחו להשכיר, ולאפוקי אם אין בידו בלבד בלי רשות אנשי העיר לצרף מלקמה (12), בנדאי אין כחו יפה שלא בשעת מלחמה להשכיר רשותו, עני שם:

להוציא ולהכניס לבתי העכו"ם: (יז) בשעת מלחמה. עני בבאור הלכה: (יח) שלא מדעתם. ולפי זה מתר לשכור מהממנה של מלך, שהרי יש רשות להקלף להושיב אנשיו וכלי מלחמתו בבתי בני העיר שלא מדעתם מדינא דמלכותא, ואם-כן כל עבד מפקדו הקטנים הוי משכירו ולקוטו, שהרי הממנה הוא במקום הפלך. ונראה לי, דוקא מהממנה זה, כמו זה שקורין פאליציי"א (10), שדיעו שכל דבר מלכות נעשה על-ידי, ואפלו מהמשרותים שלהם, שהרי יש להם לקח משותף שעל-ידיהם נקנים כל צווי הפלך, אבל מאנשי חילותיו, אפלו הראש שלהם, לא מהני במקום שהוא אין ממנה על זה (חיי אדם): ב (יט) ישאלים

שער הציור

(7) כן איתה בתשובת הרשב"א בתנאי בסימן תרכו, וכן כתב הב"ח: (8) אליה רבה ותוספת שבת ושלחן ערושים ותי"א אדם, ודלא כט"ו: תרגום: 1 אלת משרה.

באר היטב

(ב) משכירו. וכן נהגין בכל המקומות שיש להם מצד אסד הקף והקנת רשות מהשר, שקונין כל מיני משקין מן האי"ו ומטלטלים, ובמקום שאין החר כגון שאין השר רק זבחה מס אסור אפלו לטלטל במבוי; וכבר זכרנו לעיל בסימן שפב ס"ז בכל אי"י שאין מודיע שכירות מא"י אלא כל-זמן שהוא חי, ואח"כ צריך שכירות תרש מבנו, עכ"ל ט"ו, ע"ש. ועני בתשובת חכם צבי סימן ו' ובתשובת דברי שמואל סימן קמה. ובתו"ת יאיר סימן קלה קמב דבעיד הפקפת זומה שיש ליהודים רחוב מיוחד ונקשרת פלגיה, לא ידע מה שעם לאסר לטלטל בכל העיר, ע"ש. ועני בצ"צ: (3) ישאלים. ויש"ל סימן יח קמב שקבל מןגניס לאסר לטלטל ביריד לובליו, ואולי שפנני שרגליו לקבע לזבא בכל יריד ויריד ונגיל אוסר מיד ליש ישאל ל"ש אי"י, ע' סימן שפד, עכ"ל. והנה הסודכי קמב דעכ"פ אסור האורח להוציא מביתו לחצר או לעיר, ועני במהרי"ק שמו"ו. ונ"ל שהיה עמו, דהרי החצר מיוחד להכבוע"ב ונבית מיוחד להתאורח, דשכירות לימא ממקד הוא א"כ מוציא מרשותו לרשות, אבל

משנה ברורה

תחלה ואחר-כך מקיפין חומה סביבם לצרף הבתים ומקרי על-ידי זה מקף לדידה, מה שאין פן מבצרים, שאנו קורין שלא"ס, שגעשה להשכור מפני האויב, הוא מקף תחלה בחומה ואחר-כך בוניס בתים בתוכו: (י) וקשיש שתי חצרות וכו' בעיר. נראה דאפלו אם כל חצר הנה במקומו אחר, לא נחשב כחדיד במקום עכו"ם, דכיון שהעיר מקפת חומה סביבה, נחשבים כל המבואות כמבוי אחד ואוסרים להוציאם על זה וזה וממילא צריכים לשכור מהעכו"ם רשותו, אם לא שהיו מקומות חלוקין זה מזה בעצרת הפתח או בשני פסיו, וכאשר בארנו בסימן שפב סעיף ב בהג"ה במשנה ברורה וילקמן בסימן שצב סעיף ו: (יא) ואין מספיק וכו'. אף (7) שהבית שולו ומסרן לאנשי העיר על-מנת שישלמו לו מס מן הבתים כנהוג. והטעם, שהרי לא יכול לסלקו כל-זמן שמשלמין לו המס (8), ובההיא דסימן שפב סעיף יח, ואפלו אם הוא ממנה גם-כן על משפטיהם, כיון שאין לו רשות לענין בתי העיר: (ב) ויש אומרים וכו'. וכן הסכימו (8) האחרונים להלכה: (יג) לטלטל במבוי. להוציא מבתי ישראל ולהכניס להם: (יד) שהרי דרך המבוי הוא של השר. רוצה לומר, שמשקטמא יש לו רשות להשר על הדרך לשנותה ולתת לבעלי-בתי דרך מצד אחר ויכול להשכיר להם: (טו) אפלו בשעת מלחמה. אלא מתנהג הדבר על-פי יוצאי המדינה: (טז) מהני (9). הינו אפלו לענין

הַלְבוּת שֵׁפֶת סִימָן שָׂא

ביאורים ומוספים

[שו"ע ס"א]

צְרִיכִים לְשַׁכֵּר מִקֵּל חֶצֶר וְחֶצֶר שֶׁל אֵינוֹ יְהוּדִי⁽⁷⁾.

לשכור משר העיר, תעל פי דרכו של שו"ת גינת ורדים (או"ח כלל ג סי' כב) שהתיר בזה.

והגרי"י קניבסקי (קריינא דאגירתא ח"ב אגרת צו) כתב לפקפק בדבר, משום שאין להם שום כוח בדירת פרטיות. ומה שבאזה מקרים יש להם איזו שליטה להכניס דברים בבתי התושבים, וכל שכן הצבא שבזמן מלחמה יכולים לעשות הרבה דברים בבתי פרטים, מ"מ אין זה בתורת שליטה וקנין על הבית, רק הוא בתורת שליטה על האדם שכופים אותו להעמיד את ביתו לצורכי המלחמה.

וכן כתב בשו"ת שבט הלוי (ח"ח סי' צו וסי' קעו ב) אות ח), שאף על פי שנהגו מימות עולם לשכור מראש העיר או מראש הממטרה, מ"מ היום נשתנו חוקי המלכות, ורשות של אלו להיכנס מגובלת יותר. ומ"מ בשנת הדחק כתב לצרף כספין את סברת הגינת ורדים שבזמננו אין טעם להצריך שכירות [ראה מה שכתבנו לעיל סי' שפ"ב ס"ק א.]. עוד כתב (שם סי' קעו ב), שבזמננו אין לנו שום מציאות של שר ומושל שיש לו כוח לכפות ולהושיב אנשים בבתיים אפילו בשעת מלחמה. ובשו"ת מנחת יצחק (ח"ט סי' קי, בסוף התשובה) כתב, שמדינה זו [שבארץ ישראל] דינה כמוכס העומד מאליו, ואי אפשר לשכור ממנה רשות.

ובספר חכמת הלב (עמק החכמה סי' יג) האריך בענין כוח השלטון בימינו, והביא את דעת הגרי"ש אלישיב שאין לסמוך על שכירות של גורמי השלטון או של הצבא והממטרה או של העירייה, משום שאין להם כוח חוקי להניח חפצים בבתי התושבים. ובקונטרס תקנת העירוב (פ"ה) הביא את דעת הגרי"י קרליץ, שאמנם מצד סמכות השלטון אין לשכור מהם, אבל יש סמך להקל בדיעבד לשכור מגוברי העירייה מחמת מוני המים שיש להם בחדרי המדרגות, וכן מחברת החשמל מחמת מוני החשמל. [וראה שם שהביא מעשה ההחזירא הורה לשכור מחבר עירייה]. ובספר ארחות שבת (ח"ג פכ"ח הע' קמח) הביא, שהגרש"ז איערבך היקל לסמוך על שכירות מבאי כוח השלטון, כיון שיש לכלל השלטון זכות בבתיים בשעת חירום, וכדעת הגינת ורדים [בצירוף היתר נוסף]. וראה מה שכתבנו בביה"ל לעיל סי' שפ"ב ס"א ד"ה או.

[ביה"ל ד"ה שהר]

ואם על-ידי הקרן נהגך קך וְאֵינוֹ מִחַק הַמְּלָכִים, אֵינוֹ מוֹעִיל⁽¹¹⁾.

(11) וכן כתב בשו"ת הרשב"א (ח"ה ס"ד). ומבואר שלא כדעת השו"ת שואל ומשיב (מהדורת ח"ב סי' סב) והצמח צדק (סי' סא סי"ג) שכתבו שאף בזמננו שניטל הכוח מאת אדוני העיר, מ"מ כיון שבאלימות יש להם כוח, נחשב שיש להם רשות בבתי העיר ושוכרים מהם. וראה הערה קדמת בדברי הפוסקים בענין השכירות בזמננו מראש העיר.

[ביה"ל ד"ה שלא]

וְלֹא־פִּיקֵי אִם אֵין בְּיָדוֹ בְּלִבְדוֹ בְּלִי רְשׁוֹת אֲנָשֵׁי הָעִיר לְעִרְךָ מִלְּמָה⁽¹²⁾.

(12) וכן כתב בשו"ת גינת ורדים (או"ח כלל ג סי' כב), שאם אינו יכול להשתמש בבתי העיר בלי להתייעץ עם שרי המלוכה, אין שוכרים ממנו. וכתב שם לגבי מצרים, שאף על פי שהמושל מקבץ את השרים הגדולים ונושא ונותן עמם בכל דבר שרצה לעשות, מ"מ אינו עושה כן מחמת שאין ביכולתו לעשות בלי הסכמתם, אלא שרוצה ליטול עיצה הגונה כיצד יתקיים הדבר ההוא שרצה לעשותו באופן יותר נאות, ואם כן נמצא שהממשלה שייכת למושל לבדו, ואפשר לשכור ממנו.

(7) ואם בכל חצר דרים כמה נכרים, כתב החיי אדם (כלל עה סכ"א) שלא די לשכור רק מנכרי אחד, אלא צריכים לשכור מכל נכרי ונכרי. והוסיף, שגם באופן שהנכרים דרים בבית אחד ואפילו בחדר אחד, אם כל אחד מהם משתמש בשלו ואין לחבירו רשות להשתמש בחלקו, צריך לשכור מכל אחד ואחד, כמבואר בשו"ע לעיל (סי' שפ"ב ט"ז). ובמשנ"ב שם (ס"ק נא) כתב, שגם אם הם דרים בשותפות יש לשכור מכל אחד.

[משנ"ב ס"ק יא]

שְׁהָרֵי לֹא יָכוֹל לְסַלֵּק־ן כְּלִיָּמָן שֶׁמְשַׁלְּמִין לוֹ הַמַּס⁽⁸⁾.

(8) ובאופן שיכול להוציאם מבתיהם על ידי שישלם להם כסף, כתב בשו"ת הרשב"א (ח"ה ס"ד) שנחשב כאילו אינו יכול לסלקם ואין שוכרים ממנו.

[משנ"ב ס"ק טז]

מִהֲנִיגָה⁽⁹⁾.

(9) ולענין אלו שבאו לדור בעיר אחרי ששכרו משר העיר, הסתפק הפמ"ג (א"א ס"ק ב) האם מועילה השכירות גם להם או לא, וכתב שטוב לומר בפירוש שזוכה בשכירות גם לבאים לעיר אחר כך. ובשו"ת שבט הלוי (ח"ד סי' מב) ביאר, שספיקו הוא לענין בתי נכרים חדשים שנתוספו לאחר השכירות משר העיר, והסתפק האם מועילה השכירות גם לבתיים אלו, ועל זה כתב שאם אומר בפירוש היא מועילה. מאידך, בספר חכמת הלב (פ"ו דרכי שלום ס"ק קטו) ביאר, שספיקו הוא לענין ישראלים נוספים שבאו לדור לאחר השכירות, ועל זה כתב שכשם שבעירוב נתבאר בשו"ע לעיל (סי' שסו ס"ט) שאפשר לזכות את פת העירוב גם למי שיתוסף אחר כך, כך גם השכירות מתירה גם לישראלים שיבואו לדור אחר כך.

ולענין דירה שבשעת השכירות דר שם ישראל, ואחר כך בא נכרי לדור שם, הסתפק החזו"א (או"ח סי' פב ס"ק לד) אם מועילה השכירות שעשו קודם שבא לדור שם, שהרי לכאורה לא מועיל לשכור מהשר מדין שכירו ולקטו אלא את רשות הנכרים ולא את רשות הישראל, ואם כן אם ישראל היה דר בבית זה בשעת השכירות לא חלה השכירות לגביו ואסור, ונשאר בצ"ע. ובשו"ת שבט הלוי (שם) הביא את דברי שו"ת גינת ורדים (או"ח כלל ג סי' כב), הובא בבאר היטב סי' שפ"ה ס"ק ג), והוכיח מדבריו שהשכירות מהגובר מתפשטת גם על כל בתי ישראל.

[משנ"ב ס"ק יח]

דְּנָקָא מִהַמְּמָנָה עַל יְהוּ, כְּמוֹ זֶה שֶׁקְּוִרִין פְּאִלְצִי"א⁽¹⁰⁾.

(10) בענין שכירות מהשלטון בתקופות יותר מאוחרות, בשו"ת שואל ומשיב (מהדורת ח"ב סי' סב) הביא בשם שו"ת ישועות יעקב ששכר הרשות מיהודי בעל מלחמה שקורין קאפראהל, כיון שיש לו רשות להעמיד אנשי מלחמה בבתיים. והשואל ומשיב פקפק בזה, משום שאפשר להעבירו מתפקידו [וראה שם שכתב עוד טעמים], ולכן כתב שמותר לשכור משר העיר שהעיר שייכת לו כיון שחייבים לשלם לו מס, ואף שזכות לקיחת מס אינה מספיקה, מ"מ כיון שמכח המס יכול לתפוס את הבתיים הרי זה נחשב שיש לו זכות בבתיים, ועיי"ש עוד שהאריך בזה. וכן בשו"ת תשורת שי (ח"ב סי' רז) ובשו"ת מהרש"ם (ח"ה סי' לג וח"ט סי' ב) התייר

הלכות שבת סימן שצא שצב

באר הגולה נט

בקצור יחידי בעיר של אינם יהודים (כ) שהיא מקפת חומה, ויעברו יהודים אחרים דרך שם בשבת (כא) ונתאכסנו בקצר אחרת, (כב) אינם אוסרים עליהם, דאורח אינו אוסר, (כג) ומתרים לטלטל (כד) בקל העיר (ועין לעיל סוף סימן שע):

שצב דיני ערוכין לעיר, וכו' ח' סעיפים:

א משנה ערוכין ג"ט
ובפרוש הרמב"ם פ"י
מה שצמחי בסיון
שמה ערוך ז
(*) (פכ"ט דיני שבת
הרבים השלישי לזין
זה עין בסיון סטור)

א * עיר שהיתה (ב) קנן יחיד, (ב) אפלו נעשית של רבים, משתתפים כלם (ג) שתוף אחד (ד) ויטלטלו בקל המדינה, וכן אם היתה של רבים ויש לה (ה) פתח אחד, משתתפים כלם שתוף אחד. אכל אם היתה של רבים * ויש לה שני פתחים, שהעם נכנסים בזה ויוצאים בזה, (ו) אפלו נעשית של יחיד (ז) [ז] (ז) אין מערבין את פלה, אלא מניחין ממנה מקום אחד, * אפלו חצר אחת ובית לתוכה, ומשתתפין השאר, ויהיו אלו המשתתפין כלם מתרים בקל העיר חוץ מאותו מקום (ז) ששירו, ויהיו

באר היטב

הבעה"מ קבר להוציא, דאין לאורח חלק בפובו או בקצר עד ל' יום, ועמ"ש סימן שפ, מ"א. ועין ש"ת רמ"א סימן פה:
(ב) קנן יחיד. פרוש שבגאה יחיד לעצמו שישכירנה לאחרים או שמכרה אח"כ לרבים או שבגאה להושיב בה דיווך ומשיר לעצמו דרכים פליטות וטרטיות כדרך שהפליטים עושין, מגיד משנה: (ג) אין. וצריך עיון, דלא ראינו נזהרין בזה, ואפשר דס"ל כר"ש דאין נקרא רבים פתוחין מס' רבוא, וכ"כ בהג"מ פ"ה, מ"א: (א) ששירו. עין בגנת ונדרים פ"ג ל"ג סימן כב כג ובגד אחרון:

משנה ברורה

הדרים וכו'. פרוש, אף שקמה ישראלים דרים בקצר, מקל מקום מתרים היו להוציא מהקצר למבואות של עיר, דלענין שתופי מבואות כל בני הקצר פתחא חשיבי היכא שערכו, וכנ"ל:
(כ) שהיא מקפת חומה. דעל-ידי-יה (ו) אינה צריכה עוד שום תקון, והוא הדין (ו) אם אינה מקפת חומה, ועשויה בתקון מבואות כדין: (כא) ונתאכסנו בקצר אחרת. והוא הדין ששך דין זה (ב) אם מתאכסן באותו חצר שישכיראל דר שם וגם עכ"מ: דר שם, ולענין לטלטולי מבואות חצר עצמה, דמתרים שניהם אף בלי ערוכ וכלי שכירות רשות מן העכ"מ מהאי טעמא:
(כב) אינם אוסרים וכו'. ורוצה לומר, דאף דקנא לן שאם שני ישראלים דרים בעיר ויש שם גם עכ"מ הדר בעיר אינו מועיל שום תקון לטלטל כל-זמן שלא שכרו ממנו רשותו, הקא דאינם אלא אוסרים, בטייל לגבי ישראל הקבוע באותו העיר, ואם-כן אין כאן אלא ישראל אחד: (כג) ומתרים לטלטל וכו'. ורוצה לומר, דגם האוחרים בעצמן מתירין לטלטל בקל העיר. ודעת מגן אברהם, דאף דאוחרים אינם אוסרים על בעל-הבית הקבוע שם, אכל בעל-הבית אוסר על האוחרים שלא להוציא מפתיהם להעיר, ואזן נקטין כדעת השלחן ערוך שגם הם מתרים, וכמו שכתבנו לעיל בסיון שע בשם אחרונים: (כד) בקל העיר. וכל-שכן שמתרים לטלטל בקצר שמתאכסנים ואינם אוסרים זה על זה, וגם-כן מהאי טעמא דנטפלים לגבי בעל-הבית הקבוע. (ט) ונראה דדוקא כשהעיר מקפת חומה או שעשויה בתקון ערוכין כדין, דחשיבי פלהו בקצר אחת, דאי לא הכי לא בטייל לגבי ישראל שדר בקצר אחרת) ואוסרים זה על זה לטלטל בתצרים. ודע, דהא דאמרין דאורח אינו אוסר, (י) יש אומרים דדוקא בשאינו רגיל להתאכסן שם, אכל אם רגיל להתאכסן שם, כמו שמצוי ברדיין שרגילין לבוא שם תמיד, תשוב כקביעות ואוסר מיד ששכא שמה [וכמו לענין עכ"מ בסיון שדר]. (יא) ויש מקלין גם בזה (יב) כל-זמן שיש עלי שם אורח, דהנינו עד שלשים יום:

א (א) קנן יחיד וכו'. פרוש, שבגאה (ב) יחיד לעצמו והשכירה לרבים, או שבגאה להושיב בה דיווך ומשיר לעצמו דרכים ופליטות וטרטיות, כדרך שהמלכים עושין. ויש אומרים שאפלו (ג) מקרה לרבים, (ג) כל-זמן שלא נשתקע שם בעלים הראשונים ממנו: (ב) אפלו נעשית של רבים. ואפלו יש לה שני פתחים, שהעם נכנסין בזה ויוצאין בזה: (ג) שתוף אחד. (ד) בדוקא, דכיון שהיתה מתחלה קנן יחיד, בקצר אחד דמא שצריכין כל בני הקצר להתערב יחד: (ד) ויטלטלו בקל המדינה. ורוצה לומר, אחרי שהכשירו מבואותיה (ה) כהלכתן: (ה) פתח אחד. דכל טעם שצריך שיוור בעיר של רבים שלא ישתתפו כלם ביחד ויהיו יכולים לטלטל בכלה ויבדלקמה, הוא פדי שלא ישתכח תורת רשות-הרבים, והא פיון שאין לה אלא פתח אחד ומצד השני היא סתומה, לא דמא לרשות-הרבים ודינה פתח: (ו) אפלו וכו' של יחיד. (ו) שמכרונה לו: (ז) אין מערבין את פלה. גובה שפא פתח ותעשה רשות-הרבים ויקלו גם-כן. והעולם אין נזהרין לזהר

שער הציון

(1) תרימית-הדשן: (1) חיי אדם: (2) בן מוכח בתרימית-הדשן סימן עו: (ט) וכמו שכתבנו לעיל בסיון שע בסוף סימן שצב-הציון, עין שם. והוא הדין אם הנה העיר מקפת חומה ובאותה העיר היו דרים שני ישראלים ולא שכרו הרשות מן העכ"מ הדרים בעיר, דגם-כן האוחרים אוסרים זה על זה לטלטל בקצר הנכרי שמתאכסנים, ולא שך לומר דבטייל לגבי ישראלים הדרים בעיר, דלא שכיב אהדוין מאחר שגם הם אוסרים לטלטל בעיר, וכן כתב בסיון אדם נאך מה שפסקת אחר כך שם בהנהגתו צריך עיון, דלכאורה טעמא תנא לשניהם, ואנו סתמנו בשניהם לאסור: (1) מגן אברהם בשם רש"ל: (יא) לעיל בסוף סימן שע לדעת רמ"א, ועין שם בעשר-הציון: (ב) ריטב"א ורשב"א: (ג) רשב"א ורשב"א, וכן הכרע הרמב"ן, וכן הכרע הרמב"א, דאם מקרה לרבים אחרי שכבר נצא מרשותו לגמרי ונתבין עליה משום רשות-הרבים, מקרי עיר של רבים: (א) הרשב"א בחדושי: (ז) ויבדלקמן כסעיד: ד עין שם: (ח) כל אחר לפי מה שחזר, אם אין עלי שם רשות-הרבים די בלחי וצרת-הפתח, ואם רשות-הרבים, צריך לזהר, כפ"ל בסיון סטור: (1) רשב"א, ואפשר דגם הפוסקים דסבירא להו בענין עיר של יחיד ונעשית של רבים דאם מוכר תחיל לרבים תו לא חילשין לה כלל ונקרא רק של רבים, הקא אפלו אם מכרנה ליחיד, כל-זמן שלא נשתקע שם מעליה חישיון שפא פתח לשל רבים ונתיי אלו לאקולי גם-כן: